

стваралачких моћи — научно валоризовање разноврсних проблема културноисторијског развитка Црне Горе у најширем смислу. За такву иницијативу у нас музеји на Цетињу и Јесу право мјесто. То потврђује и сљедећа порука покретача *Гласника*: „Поред стручних и научних радника Цетињских музеја, наша је жеља да у њему сарађују и други наши културно научни радници, нарочито они који се баве научним питањима и тематиком из црногорског живота“.

Прва књига *Гласника* богатим и разноврсним садржајем сасвим се представља и добро препоручује својом несумњиво позитивном оријентацијом и духом. Прилоге су дали: Др Павле Васић, *Црна Гора у умјетности XIX века*; др Драган Р. Живојиновић, *Планови нејеске владе за привредну рехабилитацију Црне Горе 1917—1922. године*; др Драгоје Живковић, *Нека размишљања око публикаовања Мисала и богослужења на старословенском језику*; др Мирко Р. Барјактаро-

вић, *Погребне радње и обичаји у околини Иванграда*; Ристо Ковијанић, *О зетском митрополиту у Пречистој Крајинској*; Бранко Бабић, *Руски поклон берданки Црној Гори*; Јелена Живковић, *Прилог изучавању емигрантске активности војводе Маша Врбице*; Веља Михајловић, *О презимену Чађеновић*; др Мића Бранислављевић, *Сјећање на експедицију чешких љекара у Црној Гори 1912. године*; Душан Мартиновић, *Андрија Јовићевић и његово дјело*; Никица Вујковић, *Подаци о прославама стогодишњице Његошевог рођења у Прагу и Загребу*; Илија Радуловић, *Црногорци у Топлици*; Милан Јовићевић, *Црногорска одликовања*; Душан Јаушевић, *Сабља краља Милутина*; др Павле Мијковић, *За спасовање једне илуминарне рукописне књиге*; Љубица Кривокапић, *Штетно дејство дима*; Саво Вукмановић, *Чојство и јунаштво старих Црногораца* др Г. Геземена; и Васо Јововић, *Библиографија*.

Н. Ражнатовић

СОВЕТСКОЕ СЛАВЯНОВЕДЕНИЕ

(Материјали IV конференцији историков-славистов).

Издање Бјелоруског државног универзитета „В. И. Лењин“, Минск 1969

Зборник „Советское славяноведение“ садржи материјале са IV конференције историчара-слависта са совјетских виших и високих школа и научних установа која је одржана у Минску од 31. јануара до 3. фебруара 1968. године.

У *Зборнику* су објављени важни материјали који одражавају успјехе совјетске славистике у посљедњих неколико година. Сви објављени реферати и саопштења прочитани су на сједницама двију секција за новију, двију за најновију и секције за историју средњег вијека.

Аутори су искористили разноврсне изворе — материјале совјетских и других архива и разне публикације. Многи подаци саопштени у *Зборнику* први пут се износе пред научну јавност.

На Минској научној конференцији највише материјала (51 од 135) било је посвећено најновијој историји Словена, што симболише оријентацију на изучавање најновије историје и актуелних савремених проблема.

На научној конференцији саопштено је и више важнијих материјала из историје југословенских народа. У првој секцији најновије историје (други свјетски рат и послјератни период) нашу пажњу нарочито привлаче саопштења: И. Д. Очака („О учешћу Југословена у Отаџбинском рату Совјетског Савеза 1941—1945“), И. Н. Чепалова („Унутрашња и спољна политика владе Симовића од 27. марта до 6. априла 1941. године“), Г. М. Славина („Комунистичка партија Југославије — организатор и вођа ору-

жаног устанка југословенских народа“), В. П. Радкова („О питању оснивања народноослободилачких одбора у Црној Гори“).

У другој секцији најновије историје (1917—1939) В. В. Зеленин је поднио саопштење „Неки резултати и задаци изучавања учешћа југословенских интернационалиста у октобарској револуцији и грађанском рату у Русији“.

Од материјала саопштених у првој секцији новије историје (друга половина XIX — почетак XX вијека) наводимо оне који се односе на прошлост југословенских народа: „О хрватском југословенству у трећој четвртини XIX вијека“ (В. И. Фрајдзон), „О историји националноослободилачке

борбе балканских народа против турске власти у другој половини шездесетих година XIX вијека“ (К. Л. Струкова), „Словенска рубрика 'С. Петербургских ведомости' од 1864—1866. године“ (В. Г. Карасјов), „О историји руско-српских револуционарних веза 70-их — 80-их година XIX вијека (Е. К. Жигунов), „Из историје веза српске социјал-демократије са Болшевичком партијом до првог свјетског рата“ (А. З. Њукајева).

Учесници овог научног скупа посебно су се залажили за даље ангажовање историчара на свестраном изучавању прошлости Јужних и Западних Словена и сарадњу научника на том пољу.

Р. Јовановић

„ИЗ ПРОШЛОСТИ МАКЕДОНСКОГ НАРОДА“

У редакцији Михајла Апостолског и др., у издању Радио-телевизије и Секретаријата за информације Извршног већа Собрања СР Македоније, објављена је 1969. године у Скопљу књига „ИЗ ПРОШЛОСТИ МАКЕДОНСКОГ НАРОДА“. Књига садржи 14 чланака о неким питањима из историје македонског народа.

У уводном дијелу ове књиге Редакција је наговјестила да је „овај захват у прошлост нашег народа пре свега фрагментаран и лишен потребних продубљивања...“.

У књизи се обрађују ова питања:

Долазак Словена на Балкан (проф. др Стјепан Антољак). Аутор објашњава онај дуги период када је на овом простору дошло до великих етничких и друштвено-политичких промјена, када су Словени у својој племенској организацији или у почетној фази племенских савеза преплавили цијело Балканско полуострво до Јадранског мора, Коринтског залива и Егејског мора.

Писац објашњава политичке, војне и друштвене односе између македонских Словена, Византије и Бугарске.

Словенски просветитељи Ђирило и Методије (проф. др Харалампиије Поленаковић). Писац прати живот и рад словенских апостола и њихових ученика, истиче њихов труд и пионирске напоре да створе прво словенско писмо, прву словенску школу и за њу књиге, затим отпор Ђирила и Методија својим противницима, германским и венецијанским свештеницима.

Охридска архиепископија (др Славко Димевски). Писац обрађује положај и функцију Охридске архиепископије од мисионарског рада Климента и Наума до најновијих дана. На том дугом путу Македонска црква је доживљавала и свој успон и свој пад, и ову и ону оријентацију, при чему је долазио до изражаја некад мањи а некад јачи страни утицај на македонски народ.

Карпошев устанак (др Александар Стојановски). Овдје се разматра један временски кратак, али врло важан период из историје македонског народа. Неосносно стање македонског сељака и раније је рађало хајдучке дружине, а нарочито послје пораза Турака под Бечом. Пошто Турци никад раније нијесу тако дуго узмицали пред